

„Църковенъ Вѣстникъ“

излиза всѣки петѣкъ
той има прѣвъ годината и три
приложения — по 1 книга отъ
4 печатни коли за всѣко
четириѣсечие.

Годишната цѣна на „Църко-
венъ вѣстникъ“, заедно съ
трите приложения, за България
10 лева, а за странство 13 лева.

Единъ брой 15 ст

ЦЪРКОВЕНЪ ВѢСТНИКЪ

←→ СЕДМИЧНО ИЗДАНИЕ ←→

СЪ ТРИ ПРИЛОЖЕНИЯ ВЪ ГОДИНАТА.

Абонаментътъ е годишенъ и
— всѣкога прѣдлагателъ —

Всѣко, относящо се до вѣст-
ника, се изпраща до админи-
страцията на църковенъ вѣст-
никъ* въ г. София.

За обявления се плаща за първи
пѣтъ по 20 ст. на редъ съ
гармондъ, за всѣко повторени
по 15 ст.

Неплатени писма не се прие-
матъ — рѣжониси за седмичното
издаване не се повръщатъ.

Пелагонийски Митрополитъ Григорий.

Още единъ служителъ на Църквата и Отецъ изчезва отъ редоветъ на бъл-
гарскитѣ иерарси и Отци. Високопрѣосвященный Григорий, кирархъ на Пелаго-
нийската епархия не е вече между живитѣ. Неговата плодотворна дѣятелностъ за
благо на Църквата и Народа по Божие усмотрение е прѣкъснатата чрѣвъ прѣселя-
ване на душата му въ вѣчния животъ.

Загубата, която усѣща Св. Българска Църква отъ една страна, и духовното
паство въ Пелагонийската епархия отъ друга, съ блажената кончина на иерарха
е голѣма и толкова голѣма, щото може да се счита е незамѣнима. Всѣка загуба се
чувствува болно; всѣки падналъ ратникъ или починалъ дѣецъ, създава празнина
между ратницитѣ и дѣйцитѣ — нѣ между загубитѣ има разлика, слѣдователно тѣ не
произвеждатъ еднакво чувство. Всичкитѣ позиции и постове сж важни, нѣ
между тѣхъ има такива, които заематъ първенствующо мѣсто, и изгубванието на
които е сждбоносно за цѣлото дѣло. Всички пълководци еднакво носятъ отговор-
ностъ, и еднакво принасятъ заслуга, обаче тоя пълководецъ, поставенъ на важна
позиция на сждбоносенъ постъ носи по тежка отговорностъ, принася по грамадна
полза — поради туй и неговото изчезване се чувствува по тежко.

Такава важна и сждбоносна позиция бѣ Пелагонийския митрополитски прѣ-
столъ. По стечение на обстоятелствата отъ нѣколко години насамъ Пелагонийската
епархия бѣ изложена въ едно много трудно и деликатно положение, стана изключи-
телно важна позиция, за която трѣбваше служителъ и пазителъ съ изключителенъ
тактъ и изключителна вѣщина.

Високопрѣосвященный Григорий притѣжаваше тоя тактъ, тая вѣщина, при-
дружени още и съ качества, които го правѣхъ най подходящия кирархъ на Пела-
гонийската Епархия, врѣзлѣтена отъ толкова тежки и грозни нещастия. Покойния
иерархъ въ тия тежки дни, и за Св. Българска Църква, и за духовното паство на
тая Църква въ цѣлата Пелагонийска епархия, а особено въ Битолско, послужи съ
себеотричание и доблестно, по начинъ, на истински добъръ пастиръ, който не
пожали живота си за стадото си. Ако българското население въ тоя край при нечу-
ванитѣ звѣрства извършвани надъ него, и отъ турскитѣ власти, и отъ грѣцкитѣ
разбойнически чети — можа да отстой и днеска отстоява своята народностъ и своето
черковно вѣдомство и ако духътъ му и днеска е несъкрушимъ — туй се дължи въ
висока степенъ на покойния Владика. Съ изумителна енергия и смѣлость той защи-
щаваше своето паство, внасяше на всѣкъждѣ надѣжда, бодростъ и твърдостъ и крѣ-
пѣше духа на слабитѣ и прѣзираше заплашванията, които му се отправяхъ отъ

всичкитѣ позиции на противницитѣ. Той не отстъпи, и въ него българското население намираще защитникъ покровителъ, вдѣховителъ и крѣпителъ.

Той помагаше на своето паство, вдѣхваше му вѣра въ бѣдѣщето и крѣпѣше духа му — нѣ самъ се мъчеше и терзаше прѣдъ невѣзможността да му помогне съ по осязателни мѣрки. Днеска тоя буденъ стражъ въ вертограда Христовъ нѣма го вече; неговия постъ е упраздненъ и враговетѣ ликуватъ. Нѣма вече въ Битолско Високопрѣосвященный Григорий, нѣ духътъ му е тамо, а той ще крѣпи дѣлателитѣ, които работѣхъ подъ неговото упѣтване, ръководство и въодушевление. Съ Българска Църква прѣдъ зиналия гробъ на Своя вѣренъ и прѣданъ служителъ и Отецъ заедно съ паството му отправя своитѣ молитви къмъ Бога да упокои душата на починалия архиерей въ Селенията на праведнитѣ и да го всели въ Своитѣ двори на вѣчния животъ.

Д.

Пелагонийски Митрополитъ Григорий.

Търновъ е вѣнецътъ, когото носятъ Отцитѣ на нашата Св. Църква, нашитѣ архиереи.

Отъ денятъ, когато тѣ вѣрни на своя священь обѣтъ прѣдъ Бога и Църквата, да служатъ Богу, на Църквата и на Народа, издигнаха своя гласъ срѣщу духовната тъмнина, що крѣпѣше въ нашия народъ едно инородно духовенство и срѣщу развалата, що сѣеше между християнитѣ туй духовенство — казваме, отъ тоя денъ нашитѣ архиереи сѣ прицѣлна точка на грѣцката патриаршия и нейното духовенство, стрѣлитѣ на която тѣ трѣбва отъ цѣло полустолѣтие да отблѣсватъ съ себе-отричание и евангелска кротость. При стрѣлитѣ на грѣцката патриаршия се присѣдиниха и тия на инославнитѣ пропаганди, и нашитѣ Отци, на които бѣ се падналъ тежкия дѣлъ да пробудятъ своя народъ въ неговото историческо битие, нѣ да запазятъ и неговата православна вѣра — наслѣдие най-скѣпно завѣщано отъ десетъ столѣтия минало — трѣбваше въ самоотбраната да отблѣсватъ и тия стрѣли на инославнитѣ врагове. При тия двамина врагове — еднакво опасни за вѣрата и народа, дойдоха на помощъ неразумни синове на тая Св. българска Църква и съ жестокость метаха своитѣ срѣли отъ отричание, отъ атеизмъ и песимизмъ.

Стрѣлитѣ бѣха еднакво отправени срѣщу всичкитѣ служители на Св. Българска Църква, нѣ най-много стрѣлитѣ лѣтяха срѣщу нашитѣ Архиереи, които и стояха по-високо въ нашата църковна перархия, на които стражата въ вереограда Господень бѣше на повидно и открито мѣсто. И ето всѣки нашъ архиерей, когато за прѣвъ пѣтъ намѣташе на себе си черното иноческо расо, той знаеше че „напрѣдъ му пѣтътъ е посланъ съ трѣне, отъ клевети, хули, гонения и най-груби неправедни оскръблениа“ — какво бѣше казалъ единъ отъ нашитѣ видни иерарси, нѣ, като

имаха прѣдъ видъ великото дѣло, на което се тѣ призоваваха да служатъ, прѣдаваха себе съ себеотричание и самопожѣртвование, и съ кротость; тѣрпѣха и тѣрпятъ всички клевети, хули и оскръблениа, които сѣ идѣли и днеска идатъ и отъ чужди и свои. Нашитѣ велики Отци и иерарси отъ миналото, на които ние днеска гледаме съ адмирация и чито имена споминяме съ благоговѣние, въ свое врѣме, тѣ бѣха отрупани съ най-жестокости и безпощадни хули и клевети и оскръблявани най-немилостиво, както отъ чуждитѣ иновѣрни и инославни противници, тѣй и отъ своитѣ съврѣменници. Разгърнитѣ тогавашнитѣ наши вѣстници и ще видите, какви хули, клевети и оскръблениа сѣ сипвани върху тия наши велики иерарси. Нѣ тѣ тѣрпѣливо носиха кръста на рамото и търновия венецъ на главата, като ги прѣдаваха на своитѣ прѣемници съ думитѣ: „това е всичката награда, която може да Ви даде днешното поколение. Вие служите на великото божие и народно дѣло, служете му съ себеотричание и самопожѣртвование“. И днешнитѣ наши перарси, поставени на чело на нашата църковна перархия, не сѣ пощадени отъ тия стрѣли, и на чуждитѣ и на своитѣ Неотдавна ние изпратихме въ гроба единъ великъ покойникъ — иерархъ дори съ името прѣдатель, когато въ най-скоро врѣме историята ще посочи, че той е работилъ само и единствено за благо на Църквата и на своя народъ, когото безгранично обичаше. Другитѣ трѣбва да тѣрпятъ болкитѣ на отровнитѣ срѣли, както на инороднитѣ и инославнитѣ хули и клевети, тѣй и жлъчнитѣ оскръблениа на своитѣ. Кой отъ нашитѣ иерарси остана пощаденъ отъ хули клевети и оскръблениа? Едни бѣха наречени „мракобѣсници“, други „реакционери“ и тирани, а трети заклеихме съ пятното прѣдатели и искахме да ги убиваме. И то защо? Защото тѣ, поставени на високо и натоварено съ прѣтежка отговорность прѣдъ Църквата, историята и народа, не рачиха да удовлетворятъ нашитѣ дѣтински прищевки, или на-

шитъ високомърни, нъ неблагочестиви и непълзни искания и желания.

Да, тежъкъ е кръста, когото носятъ нашитъ Отци на Църквата, и труденъ е пътятъ, по който сж призвани да вървятъ, защото, и чужди и наши го посылатъ съ тръне и гложе.

Това е общо за всичкитъ наши иерарси; обаче положението на ония наши владици, които сж призвани да служатъ на Църквата и Народу въ турскитъ вилаети, е тришъ по трудно, тришъ по бѣдствено. Освѣнъ дѣто сж повикани да отблѣсватъ стрѣлитъ на фенерското духовенство и на инославнитъ пропаганди; освѣнъ дѣто сж принудени да се борятъ съ жестокоститъ и неправдитъ на турскитъ власти, неприязнено настроени срѣщу българския народъ и българската църква; тѣ трѣбва да укротяватъ на всѣка стѣпка псѣбселитъ отъ нѣкои наши неблагоприятни мѣстни власти, а още и да се защищаватъ отъ нападкитъ, оскръбленията и хулитъ на самитъ насъ. . .

Тия мисли ни дойдоха подъ впечатлението на скръбната вѣсть, че Високопрѣосвещ. Митрополитъ Григории, Кирархъ на Пелагонийската Епархия е починалъ, Високопрѣосвещенния покойникъ, още отъ малкъ усѣтилъ голѣма склонность къмъ иночество приелъ иночески санъ и, възпитаванъ и ръководенъ въ тоя пътъ отъ покойния Доростоло-Червенски Митрополитъ Григории, бѣ приготвенъ да служи на Църквата и Народу съ прѣданостъ, себеотричание. Послѣ свършването на духовната академия, той бѣ повиканъ да възлѣзне на знаменития и исторически прѣстолъ на Светителя Климента и Охридскитъ Архиепископи. Врѣмената бѣха извънредно деликатни и отъ единъ иерархъ, особно въ тоя край, се изискваше прѣданостъ, тактъ и умѣние; макаръ тия качества и да изобилствуваха въ тоя иерархъ, все пакъ все отъ наша неразбория, настана нужда да слѣзне отъ тоя прѣстолъ и да възлѣзе на прѣстола на Пелагония. И тукъ, той служи съ прѣданостъ, себеотричание на Църквата и Народу. Обстоятелствата се така стекоха тежко, щото Пелагонийската епархия бѣ постигната отъ най-голѣми нещастия. Неговитъ духовни чада бѣха изтрѣблявани поголовно само заради това, че тѣ се наричаха българи, само затова че бѣха вѣрни и прѣдани синове на Св. Българска Църква, които приемаха смъртта нежели да се отрекатъ отъ тая своя Майка. Високопрѣосвещенни Григории гледаше тия страдания на своитъ чада, стараше се всѣчески да облегчи тѣхното тежко и страдалческо положение съ рѣдко себеотричание, нъ . . . теглилата не прѣставаха, мъжитъ продължаваха, защото отъ никадѣ помощъ не иде. При турскитъ неистовства, дойдоха неистовствата на грѣцкитъ

разбойнически чети, поддържавани материално и морално отъ официалнитъ турски и грѣцки власти. Мжчеше се душевно Високопрѣосвещенния перархъ, като виждаше своето безсилие да помогне на страждущитъ. „Не митрополитска корона нося на главата си — казваше В. Прѣосвещ. Владика, — нъ вѣнецъ тръновъ, който болно и много болно боде“. И всрѣдъ тия тежки минути той не падна духомъ, духътъ му не позна униение.

И тая негова самоотвержена дѣлателность оцѣниха ли съврѣменицитъ. Паството му да, но други които имаха претенция да пишатъ историята, които имаха само мнѣнието, че сж истинскитъ патриоти, че тѣхния избранъ пътъ е правия и най-добрия — тия жестоко оскръбиха покойния днесъ Владика. Прѣсни сж статиитъ, писани срѣщу тоя самоотверженъ и безкористенъ Църковенъ Отецъ, нъ днеска когато гроба приема неговитъ тлѣнни останки всички идатъ да оцѣнятъ неговитъ заслуги, да посочатъ голѣмата празнина, която остави той съ своята блажена кончина и грамадната загуба, която прѣтърпѣва населението въ Битолско съ неговата смъртъ. И туй е весма утешително. Високопрѣосвещенний покойни Владика и при живота си незаслужваше друго освѣнъ прѣданостъ, обичъ и похвала.

Ние, които познавахме и познаваме високо благочестивитъ му дѣла неговата прѣданостъ и ревность като служителъ на Църквата и неговата любовъ къмъ Народа, днеска, когато Владиката Григории е прѣселенъ въ вѣчността, заедно съ Св. Българска Църква, на кято той бѣ служителъ заедно съ опечаленото му паство, на което той бѣ Отецъ и пастиръ, възнасяме горѣщи молитви къмъ Пастиреначалката Христа да всели душата му въ селенията на праведнитъ, да го упокои въ недрата Аврамови и да го вчисли въ лика на българскитъ светители, като милостиво прѣзрѣ всичкитъ му прѣгрѣшения, волни и неволни, въ вѣдѣние и невѣдѣние челоуѣческо, защото никои не е безгрѣшенъ на тоя свѣтъ, токмо единъ Богъ. Д. М.

Еп. Софроний Вратчански

(по случай стогодишнината на бълг. печатна книга.)

Българскиятъ народъ на 25 този мѣсець ще бѣде честитъ да празнува една велика дата въ историята на своето църковно-политическо възраждане, — *стогодишнината на българската печатна книга*. Тъкмо, прѣди сто години, на 1806, приснопаметния Софроний Вратчански издаде на български единъ сборникъ отъ проповѣди, нареченъ „*Кириакодромионъ*“ или „*Недѣльникъ*“, който днесъ между народа е из-

¹⁾ Казана на 5 т. м. въ салона на „Духовното Братство“.

вѣстенъ подь име „Софроние“. Този сборникъ е първата българска печатна книга, съ която се открива началото на новия български книгописъ. Дългъ, свешенъ дългъ се налага затова на насъ—сѣячѣтъ на духовната просвѣта да кажемъ нѣколко думи за него и неговия авторъ, прѣдадения отъ все сърдце на народа ни епископъ Софроний Вратчански.

Софроний Вратчански е първия български ученикъ нареченъ отецъ на българското възраждане — Паисия Хилендарски. Вѣренъ на идеитѣ на своя учителъ, Софроний посветилъ цѣлия си животъ на „служение народу“. Като учителъ свещеникъ, епископъ, списателъ и народенъ проповѣдникъ той будилъ националната свѣсть у българина, повдигалъ неговия умственъ уровень, насаждалъ съмена на чиста християнска просвѣта въ сърдцето на българския народъ. Съ една любовъ, рѣдка въ днешно врѣме у насъ, къмъ народа си, Софроний, като истински апостолъ ходилъ отъ градъ на градъ, отъ село на село да проповѣдва словото Христово, черпено изъ светото Евангелие и редица поучителни сборници на именни и безименни църковни вители отъ гръцки и български произходъ. Отъ 1762 до 1815—16 г. годината на неговата смъртъ, той работилъ неуморно, при най-тежки обществени условия, за доброто на своя народъ. Неговата автобиография, въ това отношение е безцѣненъ паметникъ, който свидѣтелствува за тази негова нѣродокултурна дѣйностъ, за това ний ще се и спрѣмъ най-напрѣдъ върху нея.

За първи пѣтъ автобиографията на Софрония, намѣрена отъ проф. В. Григоровичъ, въ една отъ рускитѣ архиви, била напечатана отъ Г. С. Раковски въ „Дунавски Лебедъ“ (год. II, № №: 55 61), а п слѣ въ периодическо списание на българското книжовно дружество (год. 1872, кн. V и VI.) Била е също прѣведена и издадена на руски въ „Славянский Сборникъ“ (кн II стр. 1 28 1887 г. С. П. Б.). Въ прѣдисловието на този прѣводъ, между другото, е казано: *Врѣмето, когато е живѣлъ Софроний, било критически периодъ за българската нѣродностъ. . . . Въ много тракийски градове оставало малко българи, които признавали своята нѣродностъ, говорили и се молили на своя роденъ езикъ, а не гръцки. Измежду тѣзи малко мислящи хора, които оставали вѣрни на своята нѣродностъ, били: Паисий, Софроний, Неофитъ Бозвели (сл. сб. стр. 2.) Софроний билъ такъвъ родолюбецъ, който безъ да се гледа на това, че ималъ само елементарно образование и слабо развитие, вече по-своята безпрѣдѣлна любовъ къмъ родината, билъ стѣлбъ на нѣродността, принасялъ грамадна полза на народа. На всѣка крачка, той, както и по-сетнѣ всички други ратници на българщината, твърдилъ на своя роденъ езикъ за бълг. стабѣлности и за нуждата отъ възраждане на бълг. народенъ духъ“ (стр. 5, кн. Сл. Сб.).*

Автобиографията на Софрония е живъ паметникъ на миналото, въ който изтъква милия страдалчески образъ на Софрония, а също и на цѣлия български народъ, разяжданъ тогава отъ двойно робство, съсищанъ отъ развилневши се фенерци, кърджалии и еначери! Тя отразява въ себе едва епоха

на велики неправди, вършена надъ българското племе, надъ нашитѣ дѣди и прадѣди! Четете тази автобиография, българи, озаглавена „житие и страдание, гръшного Софрония“, ч тете и вий ще почувствувате още по-близко своето родство съ този мъченикъ, чието име тя носи.

Софроний почва своята дѣйностъ като учителъ въ Котелъ, гдѣто свѣтски се именува въ Стойко Владиславовъ. На 23 г. възраст той поискалъ да остави Котелъ, но неговитѣ съграждани го задържали, за да го сторятъ свещеникъ. На 1 септемврий, 1762., наистина той билъ ржкоположенъ. Свешенодѣйствувалъ 20 години. На 13 септемврий 1794 год. билъ пѣкъ възведенъ въ санъ епископъ съ име Софроний Вратчански, На 1800 г. послѣ дълги прѣслѣдвания, той оставя Вратца и отива въ Видинъ, а на 1803 г. — въ Букурещъ, гдѣто на 1815-16 г. умира. Софроний билъ дѣдо отъ мъжка страна на кн Стефанъ Богориди, бащата на кн Ал. Богориди.

За да спомогне за пробуждането на своя народъ, Софроний, както самъ бѣлѣжи, „трудилъ се день и ноцъ да изпише нѣколко книги на простъ бълг. езикъ, та ако не е му било възможно да говори устно и да чуятъ нѣкое полезно поучение отъ него, то да четатъ неговитѣ писания и да се ползватъ“. Така, въ 1765 год., когато въ Котелъ дошелъ отъ Паисий, той прѣписва историята на послѣдния и я туря въ храма на „Св. Петръ и Павелъ“; за да се пази тамъ на вѣчни врѣмена. Когато пѣкъ се намиралъ въ Видинъ, прѣвежда „Миология Синтима фалософа“, сборникъ отъ басни и други повѣсти и бесѣди. Този сборникъ билъ обичното четиво на нашитѣ по-отдавнашни българи, прѣвеждалъ се и по-сетнѣ нѣколко пѣти. Така въ 1844 г. излѣзла книжка: „Благословіе Синтими фалософа весма любопитно отъ перскій на греческій на болгарскій языкъ прѣведенное отъ Х. П. Д. П. Х. Ч. Н., издание Будиму. Съ него се гонѣла цѣлѣта да се изкореняватъ суевѣрията у народа. Този сборникъ показва, че Софроний „грижливо се вглеждалъ въ литературата на околнитѣ народи, запознавалъ се съ тѣхнитѣ произведения и тогава, което намиралъ за полезно за своя народъ, прѣвеждалъ на български.

Но най-важенъ писменъ паметникъ отъ Софрония е неговия „Недѣльникъ“ или „Софроние“, сборникъ отъ поучения, които той събралъ, отчасти съставилъ отъ разни проповѣдници и издалъ като първа българска печатна книга. Днесъ ний притежаваме единъ важенъ документъ за издаването на тази книга, който показва колко Софроний е милѣлъ за просвѣтата на българския народъ. Като се обръща къмъ благороднѣйшите и чеснѣйши търговци Хаджи киръ Петко, киръ Ювко, Сава, Няголъ и всички християни, които се намиратъ въ Влахобогдания съ призвание благодать и миръ отъ Господа Бога и съ молитва и благословія отъ него, Софроний пише: „Ваше милостивое нравие и великодушное достоинство, името на които е славно по далечни мѣста, е накарало мене да пиша до вашей честности, любезная моя чада, и ако не съмъ ималъ щастие да видя чесная лица ваша, долженъ съмъ да почитамъ всѣкога ваше достоинство и похвалное имя, що го имате у васъ довольно и того ради дер-

заю да пишу до ваше благородие, како азъ смиренный сосъ Божія святая воля подканихъ ся и исписахъ по всѣхъ недѣляхъ четомая евангелія съ толкованіе и яроученіе ихъ и на всѣхъ святихъ господныхъ праздни-цѣхъ и великихъ святихъ житіе и чудеса на всего лѣта отъ славенскій и греческій глубокий языкъ на болгарскій простий языкъ, да ся прочита на всѣхъ недѣляхъ по църквитѣ, като да разумяватъ и прости неученни челоуѣцы и жены и дѣца, Зиконъ Божий, *понеже наша книга по славянскій старій языкъ* написана естъ, а не разумяватъ прости челоуѣцы законъ Божий много и священници не разумяватъ *того ради потрудихся азъ грѣшній и преписахъ тая книга* душеполезная на *простий болгарскій языкъ* каквото хоратиме ные. Ето проваждамъ вамъ и предисловіе на тая книга да го видите. По това сега дадохме тая книга на стамба сиречь на печать да се напечататъ *хилада* книги, и всяка книга по триста листа ще буди, но сосъ много харчъ бива тоя печать. Ще идатъ до десетъ хилади гроша, а азъ неимамъ толико халь, *того ради молю васъ*, зная понеже имате милостивую душу и добротворное сердце и любите да учините добро. *Почто е това добро общо за всего болгарскаго народа*, да помогнете на това молю васъ, *почто онова е по-добро и отъ хаджилкъ и отъ Святая Гога*, понеже на хилада църкви ще се поменуватъ имена ваша, докле свѣтъ стон и отъ това поученіе колико челоуѣцы ще наставятъ себе на путь правый и спроти това колико полза ще иматъ челоуѣкъ на душу свою, кой помогне за тая книга да ся типоса, *що до сега такоя книга по болгарскій простий языкъ* на свѣтъ не е била, такява книги по просты языкъ имать и грѣците и сербите и власите, и русите, и други вѣри, тѣмо нашитѣ бѣдни болгари нѣиматъ таковий даръ, *затова са потемнени сосъ незнаяне*, но да са потрудимъ да издадемъ тая на светъ, *веднажъ да стане начало*, и послѣ слѣдъ насъ надѣя са много таковы прости книги да испишатъ, *но работа естъ веднажъ да буди начало*. Но молимъ вы послушайте сега на мене смиренного архиерея, *що съмъ отъ вашего болгарскаго рода* и помогнете на тая душеполезная работа всяки спроти силата своя и по това Господъ Богъ хоче да заплати вамъ за едного хилада и на тоя свѣтъ и на онія, еже желаю вамъ получитьи, аминь.

1805 априль (29).

Смиренный Софронія
Епископъ Вратчанскій.

Това писмо Софроний написалъ една година прѣди излизането на Сборника. Съ него той искалъ да трогне сърдцата на видни болгари въ Влахоогдания да спомогнатъ съ материалнитѣ си помощи да се издаде „Недѣльника“. И наистина, Недѣльникътъ билъ издаденъ съ „позволеніемъ Доситея митрополита оугровлахійскаго, помощію же епископовъ и благочестивыхъ христіанъ нынѣ въ топографіи оу Гымнической епископій при Епск. Нектаріи. Въ лѣто 1806 г.“.

„Недѣльникътъ“ съдържа прѣдисловіе, въ което се говори за значението на евангелскитѣ четения съ тълкувания, слѣдъ него слѣдватъ подъ редъ самитѣ поучения „Недѣльникътъ“, както казахме вече, е отъ голѣмо

значение за исторіята на българското възраждане. Както „Царственикътъ“ на Паисія е ходилъ отъ ржка на ржка да се чете отъ българина и дълбоко влиялъ върху пробуждането на националната свѣсть у българина, тѣй и „Недѣльникътъ“ на Софроний се е чель отъ проститѣ български свещеници въ църквитѣ и пробуждалъ българския духъ отъ дълбокия духовенъ сънь.

Еп. Софроний е радѣлъ не само за просвѣтата на народа; той не по-малко е радѣлъ и за политическото освобождение на народа отъ турското иго. Въ онѣзи тъмни врѣмена на безправие и произволъ въ турската имперія, когато за бълг. народъ е могла да дойде помощ само отъ сѣверъ, Софроний съ всички сили разчитвалъ пѣтя на Русія къмъ Турція, съ рѣчи и поучения училъ народа да вижда въ стѣпилитѣ на балканитѣ руски войски пратени отъ бога избавители отъ агардиското иго. За това ни свидѣтелствува едно негово възвание къмъ бълг. народъ, което, както прѣдполага В. Д. Стояновъ, било написано отъ Софроний въ врѣме похода на руския адмиралъ Чичаговъ въ 1812 г. Това възвание се чете: „Милостію Божією Серафимъ архиерей болгарскій отечески молиствую васъ любезная чада моя родѣ болгарскій христіани *що живѣйте оу болгарскую землю здравствуйайте, радуется понеже ето сега приближава спасеніе и избавленіа ваши; ето сега видимъ и гледаме како прифтаса милость божія на бѣднаго рода нашего. що е влиялъ богъ милость въ сердце благочестивѣйшему и великому господарю императору Александру Павловичу и повдигналъ Го да избави васъ отъ таковое турское, варварское мучителство...*“ По-нататѣкъ Софроний учи проститѣ болгари да съдѣйствуватъ на рускитѣ войски при прѣминаванего имъ прѣзъ балканитѣ, да не вършатъ прѣдательства отъ страхъ прѣдъ турцитѣ. „Така вѣрно аво послужите надѣмся сосъ божія воля како по малкое врѣмѣ хочете да имате радость и веселіе и мирно и тихо да живѣйте“. Това възвание е подписано: Софроний Архиерей болгарскій.

Еп. Софроний, наистина, билъ тогава „Серафимъ болгарскій“, „ангелъ бранитель“ на българския народъ, неговъ прѣдставитель, къмъ когото всички болгари се обръщали за свѣтъ и помощ. Една грамота, издадена на 2 августъ, 1813 год. въ Букурещъ „Господину депутату болгарскому Аѳанасію Николаевичу Ненковичу, родственикъ, по прѣдположението на В. Д. Стояновъ, на самия Софроний, потвърждава още по добръ казаното. — Въ нея четемъ: „За насъ е твърдѣ приятно да видимъ отличнитѣ ви грижу, усърдие и трудове, които прѣзъ всичкото врѣме на прѣбивание рускитѣ войски въ тукашнитѣ мѣста, оказвахте споредъ званието си български депутатъ въ полза на нашитѣ съотечественици-българи, като ходатайствувате въ всички случаи, гдѣто само е било възможно, за защита, помощ и покровителство надъ тѣхъ.“

Тѣзи ваши подвизи трѣбва на всѣкога да останатъ запечатани въ нашитѣ сърца и въ сърдцата на онѣзи съотечественици, на които сте правили добро. За изявление истинска благодарность отъ насъ и цѣлия български народъ за такава отлична грижа за тѣхното благо, ний считаме за особно удоволствие да ви снабдимъ съ тази наша грамота за удостовѣрение на истинската наша благодарность, отлични чувства и привѣрзаность,

съ които оставаме на всекога ваши всепокорни доброжелатели:

Софроний Архиерей Болгарский

Епитропъ Иванчо Кара Николовъ

Чорбаджи Петръ Сарчооло

Хаджи Илия Пенувичъ Ески-Джумая

Тъзи сж фактитѣ и документитѣ, които издигатъ Софрония високо въ очитѣ на просвѣтеното българско обществено, — факти и документи, показващи ролята, която е игралъ този български родолюбецъ въ историята на нашето църковно-политическо възраждане. Единъ животъ плененъ съ мъки и страдания за народа ни, освѣтенъ отъ всесъвършеннейшата правда Христова, изпълненъ съ небесна любовъ къмъ всичко страдающе въ нашата родна земя — ето това е Софроний, онзи мраненъ Стойко Владиславовъ, послѣ иерей, епископъ, писателъ и политически дѣятелъ, който, подобно писмообщия учителъ на всички ратници на българското национално дѣло — *създаде редица* ученици, наречени отъ историка „Софрониевци“.

На вѣчни врѣмена нека живѣе това име въ паметта на българския народъ и открива началото на новобългарската печатна книга, отъ която ний и всички наши питомци ще черпимъ духовна храна за своя умъ и сърдце, за да бждемъ достойни наследници на поменумия нинѣ български възродителъ — Еп. Софроний Вратчански.

София, 4/XI 1906 год.

Дяконъ: М. Химитлийски.

На „Духовна пробуда“.

(Д. В.)

Когато първия брой на списанието „Духовна пробуда“ бѣ разпратенъ на познати и непознати по всички краища на Българи, единъ виденъ професоръ отъ нашия уневирситетъ, стоящъ далечъ отъ идеалитѣ и цѣлитѣ на църквата, повърна това списание. Той казваше, азъ познавамъ добръ редактора на „Духовна пробуда“ и зная, че той ще ни бжде добъръ съюзникъ въ борбата ни съ църквата и духовенството — нѣщо повече, съ своитѣ смѣтни понятия за християнството и църквата, той въ едно късо врѣме, ще направи за разклащането имъ много по-вече, отъ колкото ние зв дълго врѣме; но като честенъ човѣкъ, азъ немога да му съчувствувамъ и повръщамъ списанието. И дѣйствително, въ едно късо врѣме „Духовна Пробуда“, съ своята смѣтностъ въ понятията и съ желанието си да служи въ едно и също врѣме на Бога и мамона дойде до тамъ, че единъ нейнъ постояненъ сътрудникъ и членъ въ редакционния комитетъ (ако е вѣрно твърдението на „Духовна пробуда“, че има такъзъ) я мѣтко характеризира съ слѣднитѣ думи: „Духовна Пробуда“ въ послѣдне врѣме се е разгологачила.“ Остро, но заслужено Така, душата на това списание, г-нъ Бошковъ, недавна бѣ се обърналъ къмъ одного отъ нашитѣ професори — юристи съ прѣдложение да му напише статия по въвеждането на гражданския бракъ и у насъ въ България.¹⁾ За

Бога, духовно списание поставило си, божемъ, цѣльта да ратува за насаждането въ нашето общество християнскитѣ принципи и християнския моралъ, иска въвеждането на гражданския бракъ въ България! Съ това си искане г-нъ Бошковъ изпрѣварва даже крайнитѣ социалисти. Отъ тука може всеѣки да се убѣди, че задачата не списанието „Духовна Пробуда“ не е тази, която се пише на корицитѣ му — прѣслѣдването на нѣкакви си високи-религиозни културни цѣли, не е нѣкакво си пробуждане на чисто религиозно съзнание въ съврѣменото общество, а чисто комерческа — печелене пари чрѣзъ протворство къмъ вкуса на съвременното общество и още — злобно хапане на лево и дѣсно на тѣзи, които редактора ѝ мисли, по една, или друга причина, за свои врагове. Въ това последното г-нъ Б., редактора на „Духовна Пробуда“, е дошелъ до помрачение и се уподобилъ на човѣкъ, който заради бѣлхата изгорилъ цѣлич юрганъ. Той е готовъ да жертвува и църква и църковни учреждения, само и само да си отмъсти на лицата, които влизатъ въ тѣзи послѣднитѣ. Отъ такъвъ духъ и характеръ е и написаната отъ него въ послѣдния брой (10) на „Духовна Пробуда“ злѣчно антрефиле противъ Духовната Семинария въ София подъ заглавие „бѣгството отъ бастилията на духа.“ Въ църквата, въ църковнитѣ учреждения и Семинарията всичко бѣше добро. заслужваше похвала, струваше да се пишатъ пламени статии въ тѣхна защита, до като той бѣше учитель-възпитателъ въ Семинарията и получаваше на това отгорѣ по 80 лева въ месецъ хонораръ, писалъ не писалъ въ Църковенъ Вѣстникъ. А отъ денътъ отъ като сѣкнаха тритѣ източника, отъ които той смучеше синодалния бюджетъ, отъ като го уволниха и отъ Семинарията и отъ вѣстника, — всичко въ мѣгновение, като че съ магическа прѣчка, се прѣвърна. Всичко въцърквата и Семинарията стана лошо, нетърпимо. И вмѣсто пламени статии въ тѣхна защита и похвала, той започна да ругае немилостиво и църковни учреждения и Семинария, като не пощади даже бѣлитѣ косми на тѣзи гиганти, които изнесоха на плещитѣ си нашата църковна борба, и въ четвъртъ вѣковия буренъ политически животъ запазиха непокътната българската национална православна църква съ всичкитѣ нейни прѣрогативи; тѣзи, които единъ отъ писачитѣ на Пробуда прѣди три-четири мѣсеца въ публична бесѣда тѣй лестно величаеши и сочеше за примѣръ на настоящи и бѣлжщи поколения. А не тѣмъ ли и на църквата дължи този проповѣдникъ на евтина слава всичко, що е той сега и колко бѣха снизходителни тѣ къмъ него! . . .

Въ поменатото по горѣ антрефиле, насочено противъ единствения разсадникъ на християнската просвѣта у насъ, що ни даде поводъ да изкажемъ горнитѣ мисли, редактора на „Духовна Пробуда“, възползуванъ отъ нѣкакво си писмо до него отъ единъ изпѣденъ въ края на миналата учебна година за лошо поведени семинаристъ, твърди, какво че семинариститѣ бѣгали отъ „бастилията на духа“ (така г. Б. титулира семинарията, въ която и до сега щѣше да бжде учителъ, ако не бѣше уволненъ), а нови кандидати не се явявали за нея, даже свещеницитѣ гледали съ отвръщение къмъ послѣднитѣ. Въ семинарията, казва той, не се прѣподава „жива наука“; цѣли шесть години семинариститѣ сж

¹⁾ Когато бѣха готови настоящитѣ редове, излѣзе и II-й брой на Пробуда, въ който дѣйствително е помѣстена статия за гражданския бракъ.

принудени да зубрятъ требници и катизми, да ходятъ като манастирски послушници въ черни раса и капи, да слушатъ ежедневно манастирското правило, никога бѣлъ день да не виждатъ, а всичко що имъ е нужно въ живота се игнорира и излизатъ най-подиръ вмѣсто Божии работници, крайни атеисти, или убити негодници за умствена плодотворна работа. И, за поправка на злото се прѣдлага семинарията, или да се отнеме отъ Св. Синодъ, понеже св. Старци, членове на послѣдния, останали много надирѣ отъ обществото и не сж способни да направятъ нѣщо пригодно за свърѣменото общество, или пъкъ, понеже щѣло да се закрива военото училище, да се закрие и тя и за свещеници да се рѣкополагитъ хора, свършили гимназия или нѣкое друго учебно заведение, само не семинария, стига тѣ да вѣрватъ въ Бога и въ Божието дѣло на земята.

Относително тѣзи твърдения на „Духовна Пробуда“, най-малкото, което можемъ да кажемъ въ случая е, че тя съзнателно икономисва истината, извъртява фактитѣ и то съ единствената цѣль да заблуди своитѣ читатели. Въ това убѣденъ съмъ, всѣки е съгласенъ, който поне единъ пжтъ е посѣтилъ Семинарията и отъ любопитство е назърналъ въ нейната учебна програма.

Духовната Семинария въ София сжествува отъ прѣди 4 години; тя замѣсти богословското училище въ Самоковъ, което съ своя краткъ четиригодишенъ курсъ, не успѣваше да приготви достойни кандидати за свещеници. Нагодена е по образца на семинаритѣ въ другитѣ православни страни, като въ нея е отдѣлено по вече врѣме за изучаване на общообразователнитѣ прѣдмети въ сравнение съ тѣзи послѣднитѣ. Въ цѣлия шестогодишенъ курсъ въ нея сж застъпени слѣднитѣ дисциплини: Български езикъ съ 12 часа, Старобългарски — съ 6 часа, Руски — съ 3 часа, Гръцки и Латински — съ по 10 часа, Нѣмски — съ 8 часа, Математика (Алгебра и Геометрия) съ 8 часа, Всеобща Гражданска История съ 6 часа, Химия съ 2 часа, Физика съ 4 часа, Естествена История съ 3 часа, Стопанство съ 4 часа, Отечественна География съ 1 часъ, Космография съ 2 часа, Хигиена и Гражданско учение съ по 1 часъ, Философия съ 3 часа, Психология съ 2 часа, Логика съ 1 часъ; Педагогика съ 5 часа, Священо Писание съ 17 часа, Догматическо Богословие съ 6 часа, Нравствено Богословие съ 3 часа, Основно Богословие съ 3 часа, Пастирско Богословие съ 4 часа, Омилетика съ 3 часа, Литургия съ 3 часа, Всеобща Църковна История съ 6 часа, Българска Църковна История съ 2 часа, Църковенъ редъ съ пѣние съ 9 часа, Нотно Пѣние съ 4 часа, Ръчна работа и Гимнастика съ 6 часа, Рисование съ 4 часа и Музика съ 2 часа. При това, прѣдметитѣ сж наредени така, че въ първитѣ четирѣ класа, съ изключение на Св. Писание, което се изучава въ всичкитѣ класове, се прѣподаватъ изключително общообразователнитѣ прѣдмети. Само послѣднитѣ два класа сж прѣдимно специално богословски, но и въ тѣхъ се изучаватъ нѣкои отъ общообразователнитѣ прѣдмети. Общо взето въ Семинарската програма общообразователнитѣ прѣдмети сж застъпени прѣдостатъчно — даже нѣщо повече отколкото трѣбва и то въ ущърбъ на чисто богословскитѣ дисциплини. И въпрѣки тази очебиюща истина г-нъ Б., редактора на „Духовна Пробуда“ има нахалността да твърди, че въ Семинарията само тек-

стове се зубрѣло, жива наука не се прѣподавало. Да учи бѣдѣщия пастиръ въ това що вѣрва, да учи какъ трѣбва да живѣе, съгласно Христовото учение, да учи въ що се заключаватъ неговитѣ обязанности, като пастиръ, учителъ и свещенослужителъ и какъ трѣбва да изпълнява тѣзи свои обязанности и т. н. — всичко това било зубрене на катизми, било мъртва наука. Азъ не зная дали има по жива, по интересна наука отъ богословието. Сърди се г-нъ Бошковъ, че земледѣлието се изучавало въ V и VI класове съ по единъ часъ, види се той е забравилъ, че прѣди двѣ години бидейки учителъ въ Семинарията, той ратуваше за свършеното негово и подобнитѣ нему прѣдмети, изхвърляе отъ Семинарската програма.

Какви ученици ще изкара Семинарията още е рано да се пророкува, понеже тя не е дала нито единъ випускъ. Но ако съдимъ отъ рускитѣ семинарии, по образеца на които е наредена, тя нѣма да се засрами. Много велики труженици на науката, много видни литератори и критици, много обществени дѣятели въ Русия сж питомци правата на руската семинария. За рускитѣ семинаристи винаги, ако и нѣкои ограничени унищожени впрочемъ въ послѣдне врѣме, вратата на всички университети въ Русия сж били открити.

Че въ семинарията се прѣдава сериозна наука, показва факта, че изключени ученици, по лошо поведение и съ сравнително слабъ успѣхъ, постѣпватъ отъ трети класъ на тази послѣдната въ седми — въ гимназитѣ. Духовната семинария ще изкара хора съ солидно образование, тя ще подготви достойни пастори и учители за българския народъ, а недакаденти въ богословието, пригодни само за материалъ на нашитѣ карикатуристи

А какъ другадѣ въ България учащата младежъ е поставена въ такива благоприятни условия като ученицитѣ въ критикуваната отъ „Духовна Пробуда“ Духовна Семинария?

Послѣдната е построена на най-хубаво мѣсто около София. Тя е снабдена съ обширенъ — близо 100 декара — дворъ, съ чиста балканска вода, електрическо освѣтление, парно отопление и т. н. Чистотата въ Семинарията е образцова. На семинариститѣ се дава здрава, доброякаствена и въ достатъчно количество храна, гаранция за това служи факта, че съестнитѣ продукти се приематъ отъ единъ надзирателъ-учителъ, фелдшеръ и по двама ученика отъ горнитѣ класове. Тѣмъ имъ се създаватъ всевъзможни забавления за прѣкарване на свободното врѣме и свърхъ всичко това, семинариститѣ сж запазени отъ тлѣтворното влияние на покваренитѣ елементи въ обществото. Не тѣй отдавна самата „Духовна Пробуда“ прѣпоръчваше отварянето на пансиона при всичкитѣ гимнази.

А че семинариститѣ ходили сутринъ и вечеръ въ църква вѣрвамъ, че всѣки непрѣдубѣденъ и вѣрующъ чловѣкъ ще се съгласи, че това ни най-малко не е прѣстъпление. Сега първата тѣхна обязаность като пастори е да х дятъ въ църква. При това тѣ слушатъ, не нѣкакво си манастирско правило и не стоятъ съ часове, както се извърташе на друго мѣсто въ „Духовна Пробуда“, а това сжщо правило, което тѣ ще трѣбва да извършватъ всѣки день, бидѣйки свещеници и стоятъ обикновено не повече отъ $\frac{1}{2}$ часъ сутринъ и вечеръ.

Мисля, че даденитѣ разяснения сж достатѣчни да убѣдятъ всѣкого, че нѣма защо да бѣгатъ отъ нея по-стѣпилитѣ вече семинаристи, както и да не се явяватъ нови кандидати за Семинарията. Пакъ едното и другото е не вѣрно. Напустнаха наистина въ край на миналата учебна година 5 ученика, но отъ кое учебно заведение не напушатъ и то не по петъ, а съ десетки. Единъ отъ тѣзи 5 ма напустна, защото чувствувахе, че по своето поведение той ставаше нетърпимъ за семинарията, двама напустнаха по крайна бѣдностъ и двама по нѣмане призвание да станатъ свещеници, а нали министерството отне правото на семинариститѣ да ставатъ учители. По този въпросъ, до колкото помнимъ „Духовна Пробуда“ бѣ се обѣщала да се повърне, но и до сега не е направила това; види се, бои се да не изгуби благоволенieto на г-на Шишманова.

Не е вѣрно и твърдението на „Духовна Пробуда“, че тази година се явили съвсѣмъ малко кандидати за първия власъ на Семинарията. Напротивъ, тази година въ сравнение съ миналитѣ двѣ (миналата година се явиха 56 кандидати, а по миналата — 62) се явиха повече кандидати. Нима 65 кандидати при такива ограничения — приемане само 25 ученика, отъ които само 5 съ цѣли стипендии и 6 съ половинъ и то давани по епархии — сж малко? Явяваха се наистина повече кандидати, но когато се приемаха не по 25 ученика, а по 150 и повече и се даваха по 40 — 50 цѣли стипендии

А да ли страиятъ свещеницитѣ отъ семинарията говори факта, че 14 отъ приетитѣ тази година ученици сж синове на свещеници и то всички самоподърженици.

Напоконъ ще кажемъ това, че никога православния български народъ не ще прибѣгне къмъ цѣрътъ, прѣпоръчванъ неку отъ „Духовна Пробуда“ — имено да отведе Семинарията отъ Св. Синодъ и я повѣри на министерството на Народното Просвѣщение, на чело на което често пъти се случва човѣкъ въ нищо невѣрующъ, или пъкъ да закрие семинарията, защото да бѣдешъ свещеникъ не е достатѣчно самъ да вѣрвашъ и да желаешъ да служишъ на Бога, но иска се още и умѣние и много, що може да се получи само въ едно специално богословско училище.

И. М.

„Религиозността на офицерския корпусъ и нейното влияние върху дисциплината между войницитѣ и върху боевото достойнство на армията“

Подъ таково заглавие бѣхме написали статия, която бѣ напечатана въ брой 33 ва „Църковенъ вѣстникъ.“ За да напишемъ тая статия, ние бѣхме побудени отъ едно явление по служебната дѣятелностъ на нашето офицерство въ единъ градъ, на което явление — пълно съ нерелигиозностъ — ние бѣхме зрители; туй явление ни напомни думитѣ на френския, заробенъ генералъ, който е казалъ на своитѣ другари грѣдъ гледката, какъ германскитѣ маршали и други офицери ведно съ войницитѣ си на колѣнѣ слушали молитвата на свещеника.

Написахме, не съ цѣлъ да обидимъ нѣкого, или пъкъ да влизаме въ полемика съ нѣкого, а само отъ желание да припомнимъ, ако можемъ и колко можемъ,

щото дѣлото на нашата народна отбрана да се гради на религиозно нравствена основа, която, споредъ нашето схващане и разбиране, покрай добрата техника на обучението, единствено създава крѣпко боево достойнство на една армия.

И тѣй сж разбрали всички, които милѣятъ за нашето бъдаще и които искатъ въ днитѣ на сѣдбоноснитѣ събития за нашето отечество да водятъ нашето христорубиво войнствоукрашено съ побѣдоносни вѣнци; тѣй ние обясняваме многото писма отъ различни лица, които, казватъ, сж посрѣщнали съ радостъ тая статия, която говори за въпросъ толкова важенъ. Не тѣй, обаче, погледнала редакцията на „Духовна Пробуда“ на горната статия. Като говори за тая статия нѣкъкъ съ ирония, редакцията казва, че не офицеритѣ сж, които ще закрѣпятъ и издигнатъ религиозната нравственостъ помежду армията — а гарнизонитѣ свещеници, — и за да посочи неоснователността на мислитѣ ни, изказани въ речената статия, навежда се обстоятелството, че прѣди години и въ Русия подобни мисли билъ изказалъ единъ отъ В. прѣосвещенитѣ иерарси, нъ билъ осмѣнъ отъ мнозина.

Не отказваме, че много и прѣмногo зависи отъ гарнизония свещеникъ, както и отъ учителя по законъ Божи въ едно училище за да бѣдо развита, закрѣпена и издигната религиозната нравственостъ между войницитѣ, както и между ученицитѣ; нъ сжщо така още по-много могатъ да въздѣйствуватъ, както всичкитѣ учители въ училището, тѣй и всичкитѣ офицери въ казармитѣ. Неоспоримъ фактъ е, че религиозната нравственостъ въ училищата е упаднала много, и за причина на тоя скръбенъ фактъ, се считатъ, не законоучителитѣ, нъ цѣлото учителско тѣло. Много пъти се изнасяли доказателства, че туй, което е градилъ въ училището законоучителя, рушили го другитѣ учители. Сжщото е и въ казармата; туй, що гради и може да съгради, гарнизония свещеникъ, рушили го и рушатъ офицеритѣ.

Туй и ние искахме да изтъкнемъ, като напомнямъ, както на самитѣ офицери, които въ сѣдбоноснитѣ дни за нашето отечество и за тѣхната честь, ще поведатъ войницитѣ на смъртъ — да имъ напомнимъ, че само религиозния войникъ умира за отечеството, а слѣдователно печели побѣдата.

Колкото пъкъ до обстоятелството, че и въ Русия единъ отъ прѣосвещенитѣ иерарси билъ изказалъ сжщо такова мнѣние, нъ билъ осмѣнъ — незнаемъ, нъ подигравкитѣ и насмѣшкитѣ ще сж били навѣрно отъ онай пасмина офицери, които по сѣтне слѣдъ като покриха отечеството си съ нещастие, а себе си съ безчестие — ще се спомнили за думитѣ на своя прѣосвященъ владика и ще сж повторили съ съкрушено сърдце думитѣ на френския генералъ: Messieurs! Voilà, se que nous manquē. Впрочемъ, нашитѣ мисли сж наявѣ и мнѣнието на „Духовна Пробуда“ тоже сж извѣстни. Читателитѣ нека сждатъ, кои сж правитѣ и спасителнитѣ.

Д. М.

Столичниятъ вѣстникъ „България“ въ едно антрефиле, подъ заглавието „Министръ Петковъ и Св. Синодъ“, произвежда слуха, че министръ-прѣседателъ Д. Петковъ заплашилъ билъ митрополитѣ, членове на Св. Синодъ, че ще поиска отъ народното събрание да се намалятъ заплатитѣ имъ, ако не възстановятъ на служба отстранения Старо-Загорски митрополитъ Методий Кусевичъ. А пъкъ в. День прибавя, че „на тоя митрополитъ било възвърнато неотдавна управлението на речената епархия“. Въ положение сме да опровергаемъ по най-положителенъ начинъ и двѣтъ тия съобщения. Нито г. министръ-прѣседателя Д. Петковъ е отправилъ никакво заплашване до Св. Синодални Архидиери, нито пъкъ Св. Синодъ е измѣнявалъ въ нѣщо своето рѣшение относително тоя въпросъ. Рѣшението на Св. Синодъ, относително управлението на Старо-Загорската епархия, остава въ сжщата си форма.

ЦЪРКОВНА И ОБЩЕСТВЕНА ЛѢТОПИСЪ.

Вжтрѣшенъ отдѣлъ.

По добавъчното възнаграждение на свещеницитѣ. Между нашето епорийско духовенство напоследѣлъкъ сѣятъ мѣлвата, че Княжеското Правителство имало всяко добро желание да увеличи тѣхното добавъчно възнаграждение, ала Св. Синодъ не билъ ужъ съгласенъ на това. Въ потвърждение на така разпространяваната мѣлва, наводжа се обстоятелството, че прѣвъ 1904 г. Св. Синодъ поискалъ да се увеличи добавъчното възнаграждение на свещеницитѣ съ по 10 лева едному и Правителството съ чѣдна готовность дало исканото увеличение. Ако Св. Синодъ билъ поискалъ по голѣмо увеличение, щѣло било безъ друго да се отпусне такова. За да се види до колко сж основателни тия тѣй настоятелно прѣскани слухове, длъжни сме да съобщимъ, че съ писмо отъ 19 октомври 1904 год. подъ № 3922 Св. Синодъ, като е ималъ прѣдъ видъ, че плащаното на свещеницитѣ възнаграждение не може да удовлетвори и най-обикновенитѣ тѣхни нужди, е ходатайствувалъ най-настоятелно да се увеличи добавъчното имъ възнаграждение както слѣдва:

За семинаристѣ

Въ окръженъ градъ лева	1680	годишно
„ окол. и др. градове „	1560	„
„ село	1440	„

Не семинаристѣ

Въ окръженъ градъ лева	1080	годишно
„ окол. и др. градове „	960	„
„ село	840	„

Въ удовлетворение на това исканье на Св. Синодъ, почитаемото правителство отпуска:

За семинаристѣ

Въ окръженъ градъ лева	1200	годишно
„ окол. и др. градове „	1080	„
„ село	840	„

Не семинаристѣ

Въ окръженъ градъ лева	840	годишно
„ окол. и др. градове „	720	„
„ село	600	„

Отъ горѣизложеното всеки може да види, до колко основателни и благонамѣрени сж прѣснатитѣ по-горѣ поменати слухове, и дали Св. Синодъ е изпълнилъ длъга си въ случая, или не.

Изборъ за членъ на Св. Синодъ. Тоя мѣсець изтичаше четиригодишниятъ мандатъ на Негово Високопрѣосвященство св. Търновския митрополитъ г. г. Антимъ, като членъ на Св. Синодъ. Вслѣдствие на това, трѣбваше да стане новъ изборъ за синодаленъ членъ. Въ заседанието на Св. Синодъ отъ 9 того били отворени изборнитѣ листове на епархийскитѣ архидиери, при което се оказало, че Високопрѣосвященниятъ г. Антимъ е прѣизбранъ.

Св. Синодъ, съ окръжно № 4156 отъ 13 того, оповѣстява това прѣизбиране на Негово Високопрѣосвященство г. Антимъ за синодаленъ членъ и за слѣдующия четиригодишенъ периодъ, начинающъ отъ 9 текущия мѣсець.

Панихида по случай 25-годишната смъртъ на Ц. Н. Керемечиевъ. На 12 того въ тукашната катедрална църква отъ Негово Високопрѣосвященство св. Софийския митрополитъ г. г. Партений се отслужи панихида по случай 25-годишната смъртъ на известния български любородецъ и благодѣтель г. Петръ Н. Керемечиевъ. На панихидата, освѣнъ нѣколко длъжностни лица и лични почитатели или благодѣтелствуващи отъ покойния, присѣдствуваха твърдѣ малко люде. Тѣжа обхващаше човѣка прѣдъ тѣжния тоя фактъ. Навсѣждѣ, отвънъ България, къмъ благодѣтелитѣ народни се оказва една обща почитъ, една признателность. Тамъ, по культурнитѣ страни, считатъ за свой свещенъ дългъ публично, тържествено и масово да се отдаде справедливата данъ на сърдечна благодарность къмъ сния, които сж работили тука нѣземеи съ добритѣ дѣла, съ отдаването на всичко свое добро на ближнитѣ си, на народа си. Въ другитѣ страни даже по това: дали единъ народъ е признателенъ, благодаренъ, се смѣта и за неговото культурно и нравствено равнище.

Малко посѣтената панихида на г. Керемечиева още единъ пѣтъ навѣва всекому мисли тѣжни за въпросното нравствено и культурно равнище на българщината, на България. Всичкитѣ случаи, кждѣто трѣбва да се почете паметъта на благодѣтеля, показватъ, че ние нѣмаме още това въвишено нравствено качество: да бждеш благодаренъ, да почиташъ, да бждеш признателенъ къмъ благодѣтеля — личенъ или общественъ.

Съ скръбъ трѣбва отъ всички обществени фактори да се обърне внимание на туй печално явление, което често взема най-отвратителни форми . . . — форми на долно неацитане и прѣнебрежение на благодѣтеля . . . Трѣбва да се гледа тоя печаленъ нравственъ недостаткъ постелено да се избърсва отъ душата на нашето общество, отъ душата на много интеллигентни ужъ люде.

Почитанието паметъта на народния любородецъ, признателността къмъ благодѣтеля е добродѣтель лична, социална и нравствено-религиозна. Дано обществено възпитателнитѣ фактори у страната ни обърнатъ повече внимание на тая добродѣтель, за да можемъ и ние единъ день, като всички культурни и просвѣтени народи, да почитаме достойно дѣйцитѣ на доброто . . .

* * *

Петръ Н. Керемечиевъ е роденъ въ Велико Търново на 26 юлий 1829 година. Баща му и братята му сж били горещи патриоти и въ ранни врѣмена сж ратували съ всичкитѣ си сили за благо на българския народъ. На Петра Керемечиева се е паднало да послужи на народа си и по другъ още начинъ — като му завѣща всичкото си богатство. Каквъ чръзмѣренъ е билъ неговия патриотизамъ може да се види отъ обстоятелството, че когато на брата си той завѣщашалъ 20,000 лв. на държавата той е оставилъ единъ фондъ отъ 500,000 лв.. Отъ тоя фондъ се дадоха първитѣ стипендии на българскитѣ младежи, които се учаха въ чужбина.

Числото на „Керемечиевитѣ“ стипендианти сега възлиза около 100. На всички тѣхъ Петръ Керемечиевъ е благодѣтель, който, съ благородното си завѣщание, спомогна не само лично на стипендиантитѣ, но и на отечеството си, като му даде въ най-тежкитѣ и оскѣдни врѣмена добри и просвѣтени работни членове.

Петръ Керемечиевъ се е поминалъ въ Букурещъ на 12 ноември 1881 година.

Изборъ за игуменъ на св. Рилската Обитель. Игуменската длъжностъ въ Рилската св. Обитель се заемаше до сега, по назначение, врѣменно отъ Всепрѣподобнаго Иером. Иоасафа. Въ желанието си тая длъжностъ да се повѣри на лице, избрано отъ цѣлото манастирско братство, св. Синодъ е разпоредилъ да се прики братството да избере помежду си, съгласно указания редъ въ чл. чл. 94, 95 и 96 отъ Экзархийския уставъ, одного отъ по-опитнитѣ и заслужили братия, за до поеме игуменската длъжностъ.

Ние се надѣваме, че братството на св. Рилска обитель, вѣлодушевно отъ искрено желание да съдѣйствува за нравственото и материално процвѣтване на св. обитель, ще избере за игуменъ лице, което съ примѣра на своя истински монашески животъ и отеческо попечение къмъ всички братия ще съумѣе да всели въ сърдцето на послѣднитѣ доврѣне и братолюбие, та подкрѣпенъ и той въ трудния поевигъ отъ такива чувства да бже усърденъ изпълнител на издревлѣ установенитѣ монашески правила и синодални разпореджания за благо на св. Обитель.

Изъ живота на християнскитѣ православни братства. Тукашното християнско православно братство до сега издаваше всѣкимѣсечно малки книжки съ религиозно-нравствено съдържание. Тия книжки, по-вечето къси проповѣди, макаръ и да попълнѣха една празнина, бѣха все още нѣщо недостатъчно, за да може братството и отъ къмъ книжовна страна да изпълва добрата си християнска цѣль: да спомага за уяснението и утвърдението на Христовото учение, на християнската ни православна вѣра. Както сега съ удовольствие се учимъ, братството е рѣшило отъ нова година да спасва и издава свое списание, свой органъ. Списанието щѣло да се раздава на братчицитѣ даромъ, а за небратчицитѣ абонамента щѣло да бже единъ левъ (10 книжки, всѣка една отъ 24 страници 8.) Насъ отъ сърдце ни радва доброто намѣрение на Софийското Православно братство. Сегашнитѣ врѣмена на нашия жироде изискватъ неустанно благовѣствоване — дѣломъ, словомъ и перомъ. Надѣваме се, че списанието на братството ще се списва живо и любовно, за да може да послужи като истинско духовенъ органъ въ утвърдението и разяснението на незаблвимитѣ истини на св. ни Православие. . . .

Братството съ успѣхъ редовно дава своитѣ бесѣди въ салона на свещеническото братство. Една сказка, както бѣхме хроникирали, е била сказана въ голѣмия салонъ на „Славянската бесѣда“. Въ сѣщия тоя салонъ е наредено да се дадатъ цѣль рѣдъ сказки на тѣми отъ съврѣменъ религиозно-нравственъ характеръ.

Както ни пишатъ, жива и плодотворна дѣятелностъ развива и Чирпанското Християнско Православно Братство. Особено подъ ржководството на двамата усърдни чирпански свещеници Георги П. Стойковъ и Ев. Шапкаревъ, въ салона на чирпанското класно училище всѣка недѣля се държали бесѣди съ религиозно, нравствено и обществено съдържание. Сжщо и чирпанското братство е прѣдприело издаванието на редъ брошури, които безплатно да се раздаватъ между вѣрующитѣ. Отъ издвалитѣ досега такива брошури се вижда, че братството, наистина, правилно схваща нуждитѣ на вѣрующитѣ и съ умѣние ги удовлетворява чрѣзъ издаванитѣ отъ него книжки.

Отрадно е това още, че чирпанското братство тѣй до брѣ изпълва цѣлитѣ и задачитѣ си, че и въ нѣколко чирпански села по неговъ примѣръ вече сж основани православни братства. За основаванието и дѣйността на нѣкои отъ тѣхъ ние своеврѣмено бѣхме хроникирали.

Добра дѣятелностъ развива и Бургаското братство. Трѣбва да се само съжалева, че тамъ държанието на бесѣдитѣ е по-рѣдко.

Като се радваме за живата работа на появилитѣ се братства, не можемъ да не благопожелаемъ при по-нататъшната тѣхна дѣйностъ и разпространение да не се забравя и една главна още работа — благотворителната Християнството е прѣди всичко *благотворение*. Паралелно съ просвѣщението трѣбва да върви и добродѣланието. Оня сѣе християнско сѣме, който едноврѣменно сѣе добри идеи и добри дѣла. . . .

„Изяснение на св. Божествена литургия“. Както се учимъ, въ скоро врѣме старо-загорското епархийското свещеническо братство „св. благов. царъ Борисъ“ щѣло да отпечати книгата „Изяснение на св. Божествена литургия“, и щѣло да я раздаде даромъ.

Изборътъ на книгата е сполучливъ и рѣшението на братството заслужава похвала. Въ сегашно врѣме вѣрующитѣ най-вече се нуждаятъ отъ такава книга. Тя ще имъ изясни великиятъ смисълъ на Божествената св. Литургия, вѣрующитѣ ще разбератъ онова велико таинство — на жертвата Христова, и ония глубоки символи, които съставятъ чудното хармонично цѣло — Божествената литургия. За съжаление малцина сж отъ вѣрующитѣ, които добрѣ разбиратъ това. А туй е едно отъ първитѣ нѣща, което трѣбва да се научи. Общото моление може да бже само тогава искрено, глубоко прочувствено — християнско, когато всѣки отъ вѣрующитѣ знае, какво кога се върши, — когато съ цѣла душа самъ живѣе съ онова, което е съдържание и прѣдметъ на св. Божествена литургия.

Ние се надѣмъ, че Старозагорското свещеническо Братство ще извърши голѣма заслуга въ просвѣщението на вѣрующитѣ, ако отпечати „Изяснението на св. Божествена литургия“ въ по-вече екземпляри, и се постараетъ за широкото нейно распространение.

Внѣшенъ отдѣлъ.

Прѣслѣдването на поляцитѣ въ Прусия.

Днесъ поляцитѣ въ Прусия сж изложени на най-немиловичиво, и даже беззаконно, прѣслѣдване отъ страна на пруското правителство. Послѣ основанието на милионния фондъ за прѣкупуване на полскитѣ земи, които послѣ да не могатъ да се продаватъ на никой полякъ, и на които земи да бждатъ заселвани нѣмски колонисти, послѣ отхвърлянието на полския езикъ отъ всѣко официално употрѣбление — сега дойде запрѣщението: за въ бждащитѣ полскитѣ дѣца да не могатъ да изучаватъ Закона Божий на родния си езикъ, както това е било до сега. Послѣдното разпореджание прѣдизвика едно справедливо негодувание у поляцитѣ. Отвѣднажъ около 50,000 полски дѣца обявихъ пасивно съпротивление: въ врѣме на прѣподаванията на Законъ Божий не искатъ да говорятъ по нѣмски — прѣдпочитатъ да мълчатъ. Правителството не отстъпва. Не отстъпятъ и поляцитѣ. Вербата се е страшно изострила, особено поради извѣрденото насилие, което пруското правителство иска да упражни въ случая върху поляцитѣ — респективно, върху полскитѣ дѣца.

Изобщо, полскиятъ въпросъ въ Германия влиза въ по-остра фаза и, навѣрно, ще даде поводъ за интересни инциденти, слѣдъ направенитѣ интерпелации по него и въ райхстага. Въ источнитѣ провинции на Прусия властитѣ сж прибѣгнали до такива мѣрки, които съ нищо не могатъ се оправда; тѣ не могатъ се оправда даже съ стремлението на германското правителство да обедини въ едно цѣло чисто германскитѣ тенденции въ цѣлата империя и да отнеме възможността на какво и да било национално движение отъ страна на поляцитѣ. Нѣкои отъ сждилищата, а особно сждѣтъ въ Цабрце, сж отишли толкова далечъ, че сж отказали правото на родителитѣ да бждатъ наставници на дѣцата си подъ прѣдлогъ, че ги учели да не се учатъ въ нѣмскитѣ училища; други пъкъ дѣца сж били пратени отъ сждилищата въ изправителнитѣ домове, защото не се покорявали на своитѣ учители — нѣмци. Нѣма съмнѣние, че всичко това създава голѣмо недоволство между полското население и че тия репресивни мѣрки отъ страна на властитѣ нѣма да съдѣйствуватъ за мирния и желателенъ изходъ на голѣмата училищна стачка въ германска Полша. Ако германското правителство не смегчи съ врѣме мѣрkitѣ си и ако не се откаже отъ политиката си на грубо понѣмчване на поляцитѣ, положението може толкова да се изостри, што да бже принудено да прибѣгне къмъ още по-сурови репресалии. Въ

такъв случай мъчно може да се прѣдвиди въ каква авантюра то може да се ангажира.

Ако агитацията на поляцитѣ взе опасни размѣри, то това се дължи единствено на грѣшкитѣ, сторени отъ пруското чиновничество, което изгълкува твърдѣ тѣсно и твърдѣ едностранчиво разпореденията на централната власт. До когато правителството се задоволяваше само съ туй, да лиши полското население отъ правото на собственост въ полза на нѣмскитѣ колонисти, агитацията още не беше пунала дълбоки корени; поляцитѣ още можеха да парализиратъ, чрезъ прѣдварителнитѣ съглашения, тактиката на правителството, и да не купуватъ по низки цѣни земитѣ, отстъпени на нѣмскитѣ колонисти. Единичкия резултатъ на тая колонизаторска политика бѣше тая, че правителството прахосваше милиони отъ държавното съкровище, безъ обаче да постигне прѣслѣдваната си цѣль. Но борбата, подкачена върху почвата на учебното дѣло, доби съвършено другъ изгледъ; въ тая борба полското население се видѣ разоржжено и безпомощно прѣдъ мѣркитѣ, взети отъ властитѣ. За единствено оръжие му остана пасивното съпротивление: да отрича систематически училищния режимъ, който забранява, щото обучението да става на матеренъ езикъ. Тоя режимъ ободо националното чувство на поляцитѣ и ако тѣхното съпротивление добива сега характеръ на национална агитация, то това се дължи единствено на тактиката отъ страна на прускитѣ власти — тактика съ нищо неоправдана при сѣще отъстоящите условия, тъй като населението въ източнитѣ области на Прусия не мисли да въстава противъ нѣмското владичество, нито пъкъ да се бори за автономията си. Възстановлението на нѣкогашното полско царство е несщастливъ блѣвъ, на който поляцитѣ не гледатъ сериозно, защото за осъществяването му не е достатъчно само освобождаването само на прускитѣ поляци, но и освобождаването на ония въ Австрия и Русия — нѣщо за сега съвсѣмъ невъзможно. Репресивнитѣ мѣрки на пруското правителство не могатъ, слѣдователно, да се оправдаятъ съ нещществуващата национална опасност отъ поляцитѣ, и ако то иска да умиротвори източнитѣ си провинции, ако иска да спечели лоялното сътрудничество на полския елементъ въ общото дѣло на империята, не му остава освѣнъ да подражае примѣра на Австрия спрямо поляцитѣ въ Галиция, които сж най солидната опора на Хабсбургската династия и които не съставляватъ никаква опасност за цѣлостта и единството на монархията.

Прочутиятъ поляшки писателъ Хенрихъ Сенкевичъ авторътъ на „Камо Грядеши“ и на многобройни романи и новели, е изпратилъ напоследѣкъ отъ Галиция едно дълго прочувствено писмо до императоръ Вилхелма. Той показва въ него страданията на поляцитѣ въ германската империя и апелира къмъ Вилхелма II за политиката на неговото правителство.

Ето нѣкои отъ по важнитѣ мѣста на това писмо.

„Провидението, което въ непроницаемитѣ си повеления е оставило подъ властѣта ви една значителна частъ отъ великия полски народъ и сжщеврѣменно е възложило на ваше величество дългъ да почита душата на тоя народъ, да го закриля да бди върху щастieto му, традициитѣ и чувствата му.

Обаче, присъединенитѣ къмъ пруската държава полски територии сж станали единъ адъ на страдания; тия страдания, уви, все повече се увеличаватъ подъ вашето царуване. Оплакванията на угнетенитѣ не само не намиратъ никакъвъ отзивъ, но даже правителството на ваше величество имъ отговаря съ закони, които, даже, на чужденцитѣ, се виждатъ, като мѣрки на умраза, на насилие, би се казало на отмъщение.

Законътъ, който забравя, че животнитѣ трѣба да иматъ единъ подслонъ, законътъ, който запрѣтвява на поляцитѣ да си съградятъ единъ покривъ върху късчета земя, която имъ принадлежи, е немилостивъ, варварски,

Въ училището прускиятъ прѣподавателъ, като образова полското дѣте и го направлява къмъ Бога, е по-скоро единъ видъ безмилостенъ градинаръ . . .

Дѣдитѣ на ваше величество, сж водили многобройни щастливи или нещастни войни, справедливи или несправедли-

ви прѣвъ историята, но велики и трудни. Днесъ великата война, най-великата, е оная на цѣлата държава, на цѣлата пруска сила противъ дѣца. Оръжието, което се употрѣбява противъ тѣхъ, е, отъ една страна затворътъ и камшикътъ отъ друга — сълзитѣ. И дѣйствително, колкото по-рѣшителна бѣде побѣдата на държавата, толкова тя ще бѣде по-срамна.

Споредъ самитѣ постановления на царския манифестъ отъ 1867 г. гарантирано е на полскитѣ поданици отъ пруското кралство, „че съ присъединението имъ къмъ германската конфедерация нече се посѣгне нито на езика имъ, нито на религията имъ и че въ недрата на конфедерацията тѣ ще останатъ полски, ще запазятъ езика си и правата си“. Какъ се удържаха тия обѣщания, тая кралска дума!

Хенрихъ Сенкевичъ свършва писмото си така:

„Милиони ваши поданици, които провидението ви е възложило да покровителствувате, се чувствуватъ подъ вашето управление и подъ основа на вашитѣ министри по-нещастни, отъ колкото сж били до сега; изнасилватъ човѣшкото право върху земята му; изнасилватъ правото на огнището му, дѣцата плачатъ прѣдъ прѣдградитѣ, поставени между душитѣ имъ и Бога! И прѣдъ подобно едно положение нека вашата християнска и кралска съвѣсть да диктува на вашата вяла актоветѣ, които би трѣбвало да вършите“.

Религитѣ въ Британската империя. Съгласно последнитѣ официални статистически данни, въ настоящее врѣме поданицитѣ на английския кралъ достигатъ грамадното число 398.401.704. Тия почти 400 милиона души по религия се разпрѣдѣлятъ, както слѣдва:

208 милиона — браманисти; 94 милиона — мохамедани; 58 милиона — християни; 12 милиона — будисти; и 23 милиона първобитни анимисти, язичници и др. нехристиянски религии.

По вече отъ единъ милионъ души, съгласно тая статистика, нѣматъ никаква религия. Класификацията изобщо, на религитѣ въ Британската империя можала мъчно да стане поради многочислеността на сектитѣ съ разни названия и вървания. Такива сж напимѣръ сектитѣ на александрийцитѣ, амвросианцитѣ, антиполианцитѣ, канониститѣ, космософиститѣ, гилозоиститѣ, християнскитѣ свободни мислителци, есотерианскитѣ християни, условнитѣ имморалисти и пр. такива.

Дълговетѣ на Иерусалимската патриаршия достигатъ внушителната цифра около 6.500.000 лева. Отъ тѣхъ около 2.000.000 лв. патриаршията дължи на светогорското братство, а останалитѣ — на католици, арменци и други иностранци. Но и доходитѣ на въпросната патриаршия сж грамадни. Тя владѣе обширни имѣния въ Румъния, Русия, Палестина, Гърция, Смирна, Критъ, Кипъръ и по другадѣ. Голѣми доходи получава тя и отъ палестинскитѣ поклонници. Патриаршията ежегодно получава около 3.000.000 лв., и при въ това патриаршеската каса всѣка година свършва съ единъ дефицитъ отъ около 450.000 лв. Тия голѣми разходи отиватъ по издържането на патриарха и светогорското братство, за патриаршеската канцелария, за заплатата на митрополититѣ и помощи за манастиритѣ, за издържанieto на енорийското духовенство, за благотворителни учреждения и за многочисленитѣ училища.

Британското библейско дружество. Отъ отчетитѣ, направени на тая годишното тържествено събрание на британското библейско дружество се вижда дѣйността и успѣха на тоя послѣдното.

Дружеството има складове за освещенитѣ книги въ повече отъ сто господарства. Ежедневно — день и ноцъ — всѣки 5 секунди то издава по 1 екземпляръ отъ библията или нѣкой друга частъ отъ Св. Писание Хиляди лингвисти, миснонери и мѣстни учени постоянно се занимаватъ съ прѣгледането или прѣвеждането на Библията на различни езици. Дружеството е направило библията най-евтена книга въ свѣта. За да одържи евтинията на Библията въ послѣдни години дружеството е прѣтърпявало голѣми загуби. Отъ продажбата на новия завѣтъ (на английски), който се продава по 7—8 стотинки, то губило ежегодно около 600.000 лв. Изданието на Библията на китайски езикъ струвало на дружеството 5 л. (за единъ екземпляръ), а то я продава по 2-50 лв. На всич-

китъ мисионери на дружеството свещенитъ книги се отпускатъ по наполовина цѣна, а множество благотворителни учреждения ги получаватъ даромъ.

Влиянието на руско-японската война върху религиозното състояние въ Япония. Въ „Basler Nachrichten“ е напечатано едно любопитно съобщение отъ Токио за влиянието на руско-японската война на религиозната страна на народния животъ. Въ народа, що се ползува съ репутацията на безрелигиозностъ, войната е пробудила дълбоки религиозни чувства, които сж намѣрили израазъ въ цѣль редъ проявления на религиозната вѣра. Коя отъ тритъ религии — шинто, будизмътъ и християнството — е привлекла най-вече сърдцето на народа е трудно да се каже, още по вече, че простеятъ народъ често неразбира разликата между първитъ двѣ религии и има случаи, когато въ единъ и сжщъ храмъ се молятъ двама богомолци, принадлежащи на двѣтѣ религии. Правителството постъпвало съвършено иначе. Въ врѣме на цѣлата война то е стояло на страната на народната религия — поне въ официалнитъ случаи. Въ войската сж се намирили и християнски и будийски свещеници — но това е ставало по собствено желание. Отъ държавни сръдства сж били поддържани само духовнитъ лица на шинто. Всичкитъ умрѣли сж били погребвани по обрѣда на шинто, всичкитъ заповѣди на императора и военнопочалницитъ сж проникнати отъ сжщата тая вѣра. Съ цѣль да поддържи старата национална религия императорътъ, послѣ свършването на войната, прѣдприелъ поклонническо пжтешествие къмъ старото национално святилище на полуострова Изае. Тамъ се намира храма на богинята на слънцето, отъ която води своето произхождение императорския домъ. До тоя храмъ се намира другъ единъ по-малкъ храмъ, посветенъ на прадѣдитъ на императора. Тукъ той благодарилъ на прадѣцитъ си за тѣхната сила помощъ.

Подиръ шинто идатъ, по влияние, будийскитъ секти, които сж изпратили въ врѣме на войната мисгочислено свое духовенство.

Но и християнскитъ мисии не оставатъ по-назадъ. Отзадъ войскитъ по всичкитъ по важни станции християнскитъ мисионери устройвали чтения, лекции, — и мнозина войници тукъ за првъ пжть чули за християнството. Грамадно велико е и числото на библиитъ, които прѣзъ врѣме на войната сж били разпространени между войницитъ: американското библейско общество до 15 ноември 1905 г. разпространило 722 библии, 15 473 екземпляра отъ Новия Завѣтъ, 283,792 отдѣлни Евангелия и 187 751 трактата.

ОБЯВЛЕНИЯ

Обявление

№ 87.

Настоятелството при църквата „Св. В. Димитрий“ въ гр. Айтосъ обявява, че първата енория при църквата по старостъ на досегашний свещеникъ е вакантна и търси кандидатъ за свещеникъ.

Кандидатътъ трѣбва да е свършилъ семинария съ зрѣлостенъ изпитъ, да владѣе църковното пѣние и правило, да е проповѣдникъ и да притежава качествата изискуеми се отъ Аполскитъ правила.

При това кандидата трѣбва да се яви три празнични дни да пѣе и проповѣдва въ църква и да се запознае съ енориацитъ.

гр. Айтосъ, 6 октомврий 1906 г. 2—3

Отъ Църковното Настоятелство.

Некрологъ

Съ съкрушено сърдце и безутѣшна скръбъ извѣстяваме на всички роднини, приятели и познати, че многообичния ни синъ, съпругъ, баща и кръстникъ

Свещеника Димитъръ А Петковъ

слѣдъ двумѣсечно боледувание почина на 2 септемврий.

Покойния е роденъ прѣзъ 1867 г. въ с. Зарово, Солунско — Македония. Първоначалното си образование е получилъ въ родното си нѣсто, а I, II и III класъ г. Солунъ. Слѣдъ това той се връща въ родното си село и остава да живѣе при родителитъ си. Като е станалъ възрастень се е занимавалъ съ търговия. Но насилническото звѣрско — турско око не го е оставило на мира. Прѣдложено му е било да заплати 200 лири вложени въ нѣкой си Хасанъ Чаушъ отъ с. Висока — Солунско, или же ще бѣде убитъ.

Тогавъ той е билъ принуденъ и избѣгалъ въ България, гдѣто се ржкополага за свещеникъ за с. Хърлецъ, Орѣховско.

Макаръ и далечъ отъ заробеното си отечество, той винаги взимаше живо участие въ всичкитъ борби, които се извършиха за освобождението му: било съ материалната си помощъ, било съ моралната, а особено прокуденитъ македонски синове намираха въ дома му горещъ приемъ.

Македония изгуби единъ отъ достойнитъ си синове, а ний сжпия и незабравимъ синъ, съпругъ, баща и кръстникъ.

Отъ опечаленитъ: майка: Николина; съпруга: Кирана; дѣца: Мария, Люба и Никола; кумци: сѣмейство Кърджиеви.

СЪДЪРЖАНИЕ:

- † Пелагонийски Митрополитъ Григорий. — Д.
 Пелагонийски Митрополитъ Григорий. Д. М.
 Епископъ Софроний Вратчански. — Дяконъ М. Химитлийски.
 На „Духовна Пробуда“ (Д. В.) — И. М.
 „Религиозността на офицерския корпусъ и нейното влияние върху дисциплината между войницитъ и върху боевото достоинство на армията. — Д. М.
 Църковна и обществена лѣтопись:
 Вътрѣшенъ отдѣлъ.
 Външенъ отдѣлъ: Прѣслѣдването на поляцитъ въ Прусия.
 Обявления.